

Jaarverslagen 1999

NVKC

Leden

Het aantal leden van de vereniging bedroeg aan het einde van het verslagjaar 1999: 613, onder te verdelen in 248 registerleden, 127 gepensioneerde registerleden, 166 gewone leden, 26 corporate members, 45 aspirant registerleden en 1 student-lid.

Samenstelling van het bestuur

Tijdens de najaarsledenvergadering van 1999 trad Dr. P.C.M. Bartels af na een jaar als past-president het algemeen bestuur van adviezen en wijze raad voorzien te hebben. Hij werd opgevolgd door Dr. M.A. Blankenstein. Dr. N.S. Klazinga trad eveneens af wegens drukke werkzaamheden in verband met zijn benoeming tot hoogleraar aan de Universiteit van Amsterdam. Zijn opvolger zal wederom gezocht worden in de kringen van CBO of Domus Medica. Dr. J. van Pelt werd herkozen en aanvaardde een tweede periode van secretaris.

Wetenschappelijke bijeenkomsten

Onder de vlag van de PAOKC werden de volgende bijeenkomsten georganiseerd: op 30 maart de cursus 'Tumormarkers en hematologische maligniteiten' in het ziekenhuis Rijnstate te Arnhem. Op 27 mei de cursus 'Strategie voor diagnostiek en follow-up in de endocrinologie' in het Academisch Ziekenhuis te Utrecht. En als laatste van dit millennium op 9 december 'Transfusie na 2000' in het Kennemer Gasthuis te Haarlem. Alle drie cursussen werden goed bezocht, positief gewaardeerd en met een licht batig saldo afgesloten.

De wetenschappelijke dag van het NVKC-voorjaars-symposium op 9 april te Lunteren bestond uit lezingen rondom het thema "Biotransformatie en polymorfisme: nieuwe ontwikkelingen in de klinische chemie", hetgeen voor velen een eye-opener bleek. De lezingen werden later in het jaar gepubliceerd in het Nederlands Tijdschrift Klinische Chemie. (NTKC 1999: 215-237) Voor de postersessie tijdens het symposium werd het record aantal van 110 abstracts aangemeld. Hieruit werden door de Wetenschap Commissie 10 abstracts geselecteerd voor publicatie in het Nederlands Tijdschrift voor Geneeskunde (1999: 2596-2600) en 3 poster winnaars te weten Dr. R.M.F. Wever, Dr. A.B. Mulder en Dr. H.H.M. Eindhoven.

Op 19 en 20 april vond in de Buitensociëteit te Zwolle onder auspiciën van de regio Oost van de NVKC de internationaal georiënteerde 'Isala Conference on applied DNA diagnostics' plaats.

Tijdens het, zeker ook door de Nederlandse klinisch chemici druk bezochte, IFCC-World lab '99 te Florence werd door Prof. dr. F.A. de Wolff een Industry-sponsored workshop georganiseerd met als thema 'New developments in immunochemical technologies'. Financiële steun hiervoor werd naast de NVKC verkregen van Dade-Behring en Becton Dickinson.

De Commissie Klinische Chemici in opleiding organiseerde op 31 maart in het AMC het symposium met als onderwerpen 'Fusies van klinisch-chemische laboratoria' en 'Ontwikkelingen rondom decentraal testen' en op 9 september een symposium 'Hematologie'. Met name de eerstgenoemde werd goed bezocht door de doelgroep: KCio'ers en hun opleiders.

Op 29 oktober vond in De Eenhoorn te Amersfoort de inmiddels traditionele Themaochtend plaats, georganiseerd door de Werkgroep Moleculaire Biologische Diagnostiek over 'Nieuwe ontwikkelingen in de DNA-diagnostiek'.

De Commissie Automatisering organiseerde op 5 november een druk bezochte dag in het LUMC te Leiden rondom velerlei aspecten van informatisering en automatisering binnen de laboratoria. Op dezelfde dag vond ook het symposium 'Laboratoria en Wetenschappelijk onderzoek: symbiose of parasitisme' plaats te Zeist.

Secretariaat

Het secretariaat van de NVKC onderging een grote verandering. Nadat Mw. J. Goedegebuure in april afscheid had genomen van het bureau om te gaan Vutten kondigde Mw. S. Bendien korte tijd daarna, na 13 jaar trouwe dienst, haar vertrek aan vanwege aanvaarding van een functie elders. Samen vertegenwoordigden zij het geheugen en de going-concern van de vereniging. Hun vertrek betekende een breuk in de continuïteit en deed een groot beroep op de operationele inzet en vaardigheden van het Dagelijks Bestuur, temeer daar de invulling van de secretariële vacatures geen sinecure bleek. Na een aantal sollicitatieprocedures konden de vacatures pas recent ingevuld worden door Mw. Els Barmen 't Loo en Mw. Emmie van Schaffelaar (beide 0,6 deeltijd). De in overweging genomen algemeen secretaris t.b.v. Visitatie en Registratie activiteiten werd nog niet ingevuld.

Halverwege het jaar werd het bestuur opgeschrikt door een huuropzegging door onze verhuurder Winkel Beleggingen Nederland. Het gebouw, waarin ons kantoor zich bevindt, is namelijk als eerste aan de beurt om te worden gesloopt in het kader van de restyling en ver/herbouw van het complex Hoog Cathedraal.

rijne. Uiteraard zijn de eerste activiteiten gestart voor vervangende kantoor/vergadering, bij voorkeur wederom centraal in Nederland en goed bereikbaar met openbaar vervoer.

Nieuwe Commissies

In 1999 werden een aantal nieuwe commissies benoemd. De Commissie Internet heeft als taakstelling de invulling en uitbouw van de NVKC website (www.nvkc.nl). Deze commissie is er in korte tijd in geslaagd de voordelen van een virtuele ontmoetingsplaats en een van alle kanten bereikbare centrale informatieplaats te combineren in een aantrekkelijk geheel. Het valt te voorzien dat deze site in de komende jaren een zeer belangrijke plaats binnen de vereniging gaat worden.

De Commissie Medisch Laboratorium onderwijs is in de plaats gekomen van de NVKC vertegenwoordiging in het Platform Beroepenveld Medisch Laboratoriumonderwijs. Juist in deze tijd van afnemende belangstelling van het laboratoriumonderwijs en afnemende studentenaantallen, is voor deze commissie een belangrijke taak weggelegd.

De Commissie Richtlijnontwikkeling, wist binnen korte tijd een interessante en gedegen nota te produceren, met daarin een oproep en uitdaging aan alle klinisch chemici om aan richtlijnontwikkeling bij te dragen (NTKC 1999: 356-358).

Projectgroepen

De projectgroep Accreditatie/Nascholing werd ingesteld met twee opdrachten: 1) hoe accreditatiepunten te verlenen voor congressen, symposia, etc. en 2) welke eisen te stellen bij nascholing ten behoeve van herregistratie. De projectgroep is inmiddels onder dankzegging ontbonden daar zij over genoemde punten advies aan het bestuur heeft uitgebracht. Een tastbaar resultaat is bereikt in de vorm van een logboek wat een handvat biedt in het proces van herregistratie en dat op de aanstaande ledenvergadering zal worden gepresenteerd.

De projectgroep Privacy werd opgeheven aangezien de problematiek voldoende duidelijk schriftelijk en mondeling verwoord was (zie onder bestuur).

De projectgroep Intervisie werd opgeheven aangezien de Intervisiegedachte inmiddels gemeengoed geworden is binnen de vereniging. Onlangs zijn ook twee groepen KCio met een Intervisie traject begonnen onder de voorwaarde dat zij t.z.t. onderdak zoeken in een meer gemêleerde Intervisie groep.

Een werkgroep Bloedtransfusie werd in het leven geroepen en samengesteld uit terzake deskundige klinisch chemici, die ieder een contact kunnen verzorgen met de regionale bloedbanken. De transfusiebloedvoorziening stond mede door de oprichting van Sanquin in de belangstelling. Het uitgebrachte voorstel 'Hemovigilantie in Nederlandse ziekenhuizen' (NTKC 1999: 281-286) getuigt hiervan. Helaas is van de kant van de Medische Advies Raad van Sanquin nog geen reactie hierop gegeven ondanks aanbieding onzerzijds.

De werkgroep Moleculaire Diagnostiek bracht een beleidsnotitie uit (NTKC 1999: 87-90) waarvan uit-

gangspunten nogmaals op de ALV van 10 november werden gepresenteerd en bediscussieerd. De vereniging ging akkoord met de beleidsrichting voorgesteld door de werkgroep.

De projectgroep Zelftesten zag haar advies 'Zelfdiagnostiek' aan het bestuur in het NTKC gepubliceerd (NTKC 1999: 146-148). Dit advies werd aanvaard, temeer daar dit spoorde met het door RVZ uitgebrachte en door minister Borst van VWS bekrachtigde rapport Zelftesten.

Dhr. Drewes (adviseur ministerie VWS) heeft na de voorjaarsledenvergadering het rapport en de overwegingen daarbij uitvoerig belicht in het kader van het thema 'De patiënt centraal'.

De projectgroep Bedrijfsvoering kwam tot een 'Richtlijn inzake toedeling van kosten voor laboratoria in de gezondheidszorg'. Deze bepaald niet eenvoudige materie werd middels een uitgebreide handleiding en diskette met spreadsheets en rekeningschema's verduidelijkt. De handleiding werd kosteloos ter beschikking gesteld aan deelnemers van het fonds 'Dienstverlening' dat het project financieel ondersteunde.

Als laatste werd benoemd een Projectgroep Capaciteit Klinisch Chemici die de behoefte aan en het verloop van klinisch chemici in de nabije toekomst in kaart moet brengen conform de binnen medisch-specialistische kringen gebruikelijke rekenmodellen. Hiervoor zal ook medewerking van het NIVEL overwogen worden.

Tenslotte werd de projectgroep Publieksfolder gereactiveerd aangezien de voorraad informatiefolders bijna op is en er behoefte bleek aan een update.

Wet BIG / AMvB / nieuwe statuten

Het ministerie is bezig een regeling voor ons op te stellen (Algemene Maatregel van Bestuur) welke in de Staatscourant zal worden gepubliceerd. Hierin zijn 3 elementen van belang 1) titel, 2) omschrijving van beroepsdomein en 3) beschrijving van de opleiding: structuur en diploma. Het bestuur heeft een concept voorgesteld welke is becommentarieerd door een juridisch adviseur en een materiedeskundige. Inmiddels ligt een tekst voor, die door het ministerie overgenomen kan worden danwel geamendeerd. De definitieve tekst moet vervolgens langs de ministeries van VWS en Justitie, de Raad van State en de Ministerraad alvorens het kan worden gepubliceerd en wettelijk kracht krijgt.

Met het oog op het bovenstaande zijn de statuten van de vereniging en aanverwante bepalingen kritisch bezien. De voorgestelde AMvB maar ook de wens tot regeling van herregistratie en de instelling van aandachtsgebieden maken ingrijpende wijzigingen noodzakelijk. De eerste concepten zijn in het bestuur en met de voorzitters van Registratie en Visitatie Commissie besproken. Ook is meermalen advies ingewonnen bij een notaris.

VAL / NVKCL

Al lang leeft binnen de NVKC de wens tot nadere samenwerking met en zelfs samengaan met de VAL. Een commissie samengesteld vanuit de besturen van VAL en NVKC is intensief bezig geweest een voor-

stel tot samengaan voor te bereiden. Op de extra ledenvergadering op 30 juni accordeerden de aanwezige NVKC leden unaniem het raamplan hetgeen samengevat kan worden als één vereniging onder de werknaam Nederlandse Vereniging voor Klinische Chemie en Laboratoriumgeneeskunde met gelijkwaardige leden, maar met twee registers. Helaas blijkt een gedeelte van de VAL niet overtuigd en worden wij geconfronteerd met onduidelijke stellingnames en een langdurig traject. Het bestuur van de NVKC zal zich moeten beraden over te nemen stappen conform een eerder geuit standpunt.

Bestuur

Zowel het dagelijks bestuur als het algemeen bestuur vergaderde in 1999 tienmaal. Op 11 december 1998 werd een gehele dag in Leeuwarden besteed aan de evaluatie van de ingediende beleidsvoornemens van de diverse commissies en mede aan de hand hiervan werd de beleidsoriëntatie 1999 opgesteld. Deze beleidsoriëntatie werd met vertegenwoordigers uit alle commissies en de regiovertegenwoordigers voorbesproken en vervolgens aan de voorjaarsledenvergadering voorgelegd. Na de ledenvergadering werd ingegaan op het thema 'De patiënt centraal', boeiend gebracht door Dr. C. Miedema en zoals bovenstaand vermeld door Dhr. J. Drewes.

Op 22 september vond overleg plaats van het Dagelijks Bestuur met de regiovertegenwoordigers, hetgeen gevolgd werd door een geanimeerde bijeenkomst in het Descartes gebouw te Utrecht met lezingen van collega Dr. Stroes over fusies binnen de klinische chemie en Dr. R. Scheerder over veranderingen in de gezondheidszorg. Hiervoor werden ook de commissies uitgenodigd een tweetal leden af te vaardigen.

Na de najaarsledenvergadering op 10 november hield Mr. drs. Hooghiemstra van de Registratiekamer een verhelderende lezing over 'Cumulatieve rapportage en de privacy van de patiënt', een onderwerp waarover collega Bookelman eerder in het NTKC gepubliceerd had (NTKC 1999: 243-246). Voor de aanwezige leden verdween de mist m.b.t. dit onderwerp grotendeels. De aangekondigde spreker Mr. Pluijmakers die zou spreken over de 'Wet BIG en de klinisch chemicus' moest helaas verstek laten gaan, vanwege zijn noodzakelijke aanwezigheid in de Tweede Kamer op die dag. De ledenvergadering ging akkoord met een verhoging van het lidmaatschap met f 50,- en met een verhoging van de registertoeslag met f 250,-. Deze significante verhogingen kunnen ondermeer benut worden voor een verhoging van de reiskostenvergoeding en een uitbreiding c.q. overname van secretariële taken t.b.v. met name de Registratie en Visitatie Commissie. Tevens werd bepaald dat 90 % van de gehele bijdrage in aanmerking komt voor vergoeding van tenminste 50 % door de werkgever in geval men onder de CAO ziekenhuizen ressorteert.

Op 21 april vond een overleg plaats met vertegenwoordigers van NVZA (ziekenhuis apothekers), NVKF (klinische fysici) en PAZ (klinische psychologisch), onze bondgenoten als zijnde niet-medische specialisten, gevolgd door een overleg met de Orde

van Medische Specialisten. Duidelijk werd dat we ook gezamenlijk voor de OMS niet zo'n belangwekkende groep zijn, mede waardoor pogingen ondernomen zijn samenwerking te formaliseren in een federatie van Medisch Ondersteunende Specialisten. Dit is door een onduidelijke beroepsafbakening voorlopig geparkeerd.

Prijzen en benoemingen

Op de ALV-bijeenkomst van 8 april kreeg Dr. J. Meijerink de Nationale IFCC / AVL Award en kende de Ortho-Clinical Diagnosticsprijs voor klinische chemie 1999 twee vrouwelijke winnaars namelijk Dr. C. Cobbaert-Boersma en Dr. N. Verhoeven.

Prof. dr. G.T.B. Sanders werd benoemd tot chairman van IFCC Management Education Division, Dr. W. de Kieviet tot secretaris van de FESCC en Dr. R.T.P. Jansen als president van de EC4, en als lid in de European Cooperation for Accreditation Subcommittee on Laboratory Medicine.

Dr. J.M. Pekelharing en Dr. E.M. Smit werden respectievelijk benoemd in de EC4 working groups for Guidelines for Investigating Clinical Disease en Number of Consultant Clinical Chemist.

Als associated members van IFCC gremia werden benoemd Prof. dr. I. Vermes (IFCC Congress Committee), Dr. C.H.H. Schoemakers (Working Group on Patient / Sample Identification, WG-PSI), Dr. G.L.A. Reynierse (Committee on Standardization of Coagulation Tests, C-SCT), Prof. dr. H.L. Vader (Working Group Microtechnology, WG-MT) en Prof. dr. M.P. van Diejen-Visser (Committee Standardization of Markers of Cardiac Damage, C-SMCD).

Activiteiten

Een nieuwe infectieziektewet werd ingevoerd met daarin de verplichting ziekten categorie C te melden aan de GGD door het laboratoriumhoofd. Voor de klinisch chemicus betreft dit meestal de diagnostiek van nieuwe malariapatiënten.

De richtlijn Malariadiagnostiek was ook opgenomen in het speciale themanummer van de NTKC, een mooi voorbeeld van samenwerking dat ook goed ontvangen is in de wereld buiten de NVKC.

De ontwikkelingen rondom CCKL en CCKLtest hebben uiteindelijk geleid tot een CCKL 'nieuwe stijl' waarin het onderscheid tussen beiden verdwenen is. Het voorstel hiertoe werd gepresenteerd op 7 april en is vervolgens voorgelegd aan de leden van de deelnemersraad CCKL. Na enige bijstellingen, o.a. na advisering van de NVKC commissie Kwaliteit, werden de statuten op 16 november door de deelnemersraad goedgekeurd. De NVKC zal met de NVZA wisselend één bestuurszetel innemen, te beginnen bij laatstgenoemde. Ook de positie ten opzichte van de Raad voor Accreditatie en het NIAZ moest worden vastgesteld en opnieuw gedefinieerd. De CCKL zal worden erkend als accrediteur gespecialiseerd in medisch laboratoria in de humane gezondheidszorg. Het NIAZ richt zich op de kwaliteitsborging van een zorgketen en wel ziekenhuisbreed. Naar verwachting zal het NIAZ de reeds verleende CCKLtest accreditaties erkennen.

De Stichting Scheidsgerecht Gezondheidszorg heeft een nieuw arbitragereglement vastgesteld dat per 1 juli 1999 in werking is getreden. De duur van de zittingsperiode NVKC-arbiters eindigde daarmee. Als nieuwe arbiters zijn op voordracht van de NVKC benoemd Dr. mr. H. Bookelman en Prof. dr. H.L. Vader voor een periode van maximaal vijf jaar.

Op 14 juli 1999 heeft de NVKC samen met de NHG, de SAN en de FMCC een intentieverklaring ondertekend met als doel de kwaliteit van de aanvullende diagnostiek te verbeteren, tot coördinatie over te gaan van hun afzonderlijke activiteiten en initiatieven op het vlak van aanvullende diagnostiek en het formeren van een coördinatiestructuur tussen de partijen.

Begin 1999 verscheen een uitgave van de SAN 'Op weg naar een landelijk netwerk van diagnostische centra voor huisartsen'. De gedachtegang achter deze uitgave werd met een delegatie van SAN bediscussieerd en alhoewel er op punten verschil van inzicht bestaat kan gesproken worden van een gemeenschappelijke visie.

Medio het jaar werd de notitie 'Opleiding Medewerker Bloedafname' geaccordeerd door belanghebbende verenigingen (SAN, FNT, NVKC). De verwachting is dat van deze notitie dankbaar gebruik zal worden gemaakt, aangezien zij een praktische handleiding biedt m.b.t. de opleidingseisen in relatie tot bloedafnames.

Eind van het jaar werd de tweede druk van het Diagnostisch Kompas gepresenteerd. Dit flink uitgebreide standaardwerk, waaraan vele collega's hebben bijgedragen is in grote oplage verspreid onder potentiële gebruikers, die daar in toenemende mate gebruik van maken. Het hoofdstuk Klinisch Chemie geeft op gestandaardiseerde wijze een goed overzicht van gebruikelijke analyses.

Het disciplineplan Geneeskunde beschrijft de status en waardering van onderzoeksgroepen binnen de faculteiten Geneeskunde. Het plan was kritisch ten aanzien van het onderdeel Klinische Chemie dat vaak niet voldoende herkenbaar is binnen de Medische onderzoeksweld. Een verklarende brief werd verzonden aan de opstellers van het plan.

De FWG 3.0 werd voorgelegd aan de FHZ en door de NVKC mede ondertekend. Richtlijnen voor de functie Klinisch Chemicus werden door de Commissie Beroepsbelangen opgesteld. Deze kunnen als voorbeeld dienen voor de individuele beroepsbeoefenaar.

Alle leden van de NVKC is gevraagd de 'Belangstellingsregistratie' in te vullen, waardoor het bestuur een beeld kan krijgen van de interesse bij de leden. Bij vacatures in commissies zal in eerste instantie hieruit geput worden. Via de regio's zullen die leden die niet gerepsondeerd hebben alsnog benaderd worden.

Beleidsoriëntatie 1999

Ook het bestuur van de NVKC heeft de taak op zich

genomen terug te blikken naar de voornemens voor 1999 en te bezien wat er van uitgevoerd is. Vele punten zijn bovenstaand reeds aan de orde gekomen, en met name diegene die afgehandeld of gestart zijn. Resteert hier een aantal zorgenkindjes:

de werkzaamheden van een aantal commissies blijven voor het doorsnee lid onduidelijk. Vanuit de vereniging moet bijvoorbeeld d.m.v. de regio's commissies bevestigd worden naar hun activiteiten en liever nog van stimulerende input worden voorzien. Ook een aantal regio's zelf zullen een actievere vorm moeten zoeken. Samenwerking wordt steeds belangrijker.

De NVKC Internet site wordt steeds groter en completer en kan in de nabije toekomst veel gaan bieden. Het is van groot belang dat alle leden dit medium gaan ontdekken en benutten.

De geldstromen binnen de 'Dienstverlening NVKC' zijn nog onvoldoende duidelijk en worden ook nog onvoldoende benut. Projecten en ideeën hiertoe zijn welkom.

Het aandachtsgebied hematologie is nog niet opgenomen in de opleidingsstructuur. Ook de gebieden endocrinologie en toxicologie kenden niet veel voortgang.

Het aantal aangeboden artikelen t.b.v. het NTKC blijft een punt van zorg met name voor de redactie. Het NTKC is een tijdschrift voor leden maar moet vooral ook dóór leden gevuld worden. Vanuit financieel oogpunt zal de advertentie acquisitie professioneler moeten worden aangepakt.

De herkenbaarheid van de klinisch chemicus is in maatschappelijk opzicht gering. Ook binnen medisch en overheidskringen krijgen we niet die aandacht en waardering die we denken te verdienen. Dit geldt mutatis mutandis ook binnen de academische onderzoeksweld. Er zullen wegen gezocht moeten worden om ons beter te profileren en een grotere bekendheid te krijgen.

Contacten en verdere samenwerking met belerende disciplines als pathologie en medische microbiologie gaan vaak niet van harte, hetgeen ook geldt voor de OMS. Toch ligt hier een noodzakelijkheid.

De klinische chemie en de industrie bijvoorbeeld in de vorm van DIAGNED gaan elkaar beter vinden. Er moeten in financiële zin afspraken gemaakt worden in relatie tot sponsoring, advertentiebeleid en dergelijke.

Commissie Automatisering 1999

In de afgelopen verslagperiode is de commissie 5 keer bijeen geweest. In de loop van de verslagperiode hebben de collegae Weijers en van de Calseijde de commissie verlaten. Inmiddels is één van de plaatsen ingenomen door collega W. Verweij.

In het kader van het beleidsplan heeft de commissie zich beziggehouden met de voorbereiding van het symposium 'Automatisering "2000 plus" in het Laboratorium', de problematiek rondom decentraal aamelden, en i.t.-vraagstellingen van diverse collegae.

Ter voorbereiding van het Symposium is de commissie een aantal malen in kleine samenstelling bijeen geweest en is mevr. Dr. M. Frölich tijdelijk toegetreden ter ondersteuning van de organisatie. Het sympo-

sium heeft plaatsgevonden op 5 november 1999 in het LUMC te Leiden. Het symposium programma bestond uit voordrachten ingedeeld in een viertal parallel sessies (Total Laboratorium Automation, Laboratorium Informatie Systemen, Internet en diverse automatiserings gerelateerde onderwerpen) met daarnaast een informatiemarkt. Het aantal deelnemers bedroeg 350.

De onder de commissie resorterende werkgroep Chemometrie houdt zich bezig met de ontwikkeling van het programma RESPOND. Een programma, waarmee laboratorium resultaten gevalideerd en geautoriseerd kunnen worden. Tijdens het genoemde symposium is hier een voordracht over gehouden en op de informatiemarkt is een demo-versie getoond. De verwachting is, dat in de loop van het jaar 2000 de demo-versie beschikbaar komt voor het uittesten in de praktijk.

Commissie Buitenland

De commissie heeft als volgt invulling gegeven aan het Activiteitenplan 1999-2000, vermeld in het Beleidskader 1998 van de commissie.

Nieuwe leden

In het verslagjaar traden af Ir. N.J. den Boer en Prof. Dr. G.T.B. Sanders. De laatste blijft als adviseur aan de commissie verbonden. Toetraden Dr. W. de Kieviet en Prof. Dr. I. Vermes. Drs. G.J. van der Sluijs Veer nam het voorzitterschap van de commissie over.

European Register for Clinical Chemists

Veel inspanningen zijn gericht geweest op het inrichten en uitbreiden van het EC4 Euro Register of Clinical Chemists. De voorzitter van de Registratie Commissie heeft deelgenomen aan de novembervergadering van de EC4 Registration Committee. Er is een begin gemaakt met de promotie van het Euro-register in Nederland. Inmiddels zijn er meer dan 700 registratieaanvragen uit vrijwel alle EU-landen, waaronder slechts vier uit Nederland.

Richtlijnontwikkeling

Binnen de EC4 zijn ingesteld een Working Group on Guidelines for Investigating Clinical Disease en een Working Group on Guidelines for Number of Consultant Clinical Chemists. In de eerste working group is collega Dr. J.M. Pekelharing benoemd en in de tweede collega Dr. E.M. Smit.

Lidmaatschap IFCC, FESCC and EC4 committees

Collega Sanders is chairman van de IFCC Management Education Division geworden. Collega Vermes is benoemd als associated member van de IFCC Congress Committee.

Op de FESCC vergadering tijdens het IFCC World-congress is De Kieviet benoemd als secretary van de FESCC.

Op de EC4 vergadering is Dr. Jansen gekozen als President waarmee hij Sanders opvolgt.

European Congress of Clinical Chemistry

Op de FESCC General Assembly in Florence is aan-

gekondigd dat de NVKC opteert het European Congress of Clinical Chemistry 2007 te organiseren in Nederland, ter gelegenheid van het 60 jarig bestaan van de NVKC.

Point of care testing

De EC4 Essential Criteria voor point of care testing zijn ter kennis gebracht van de NVKC commissie die zich met deze problematiek heeft beziggehouden.

Accreditatie

Op het gebied van de accreditatie zijn inspanningen geleverd voor het tot stand komen van de ISO15189 norm. Jansen is benoemd in de European Cooperation for Accreditation Subcommittee en Laboratory Medicine. Deze koepel van Raad van Accreditatie adviseert over de te gebruiken normen bij accreditatie.

Harmonisatie laboratorium data

Het project Kalibratie 2000 is besproken met collegae van UK NEQAS en het Scandinavische LabQuality. Er is veel belangstelling getoond. De eerste stappen tot samenwerking zijn gezet.

VCL

Een deel van het Kalibratie 2000 project verloopt met een subsidie van de Europese Commissie in een samenwerking met VCL.

Overig

De NVKC heeft onder voorzitterschap van collega de Wolff op het IFCC congres in Florence de workshop Developments in Immunochemical Methods georganiseerd.

Jansen en Baadenhuijsen hebben deelgenomen aan de IFCC/WHO conferentie in Stockholm Strategies to set global quality specifications in laboratory medicine.

Commissie Beroepsbelangen

Voor de Commissie Beroepsbelangen is 1999 een bevoegen jaar geweest.

Er is frequent een beroep gedaan op de Commissie vanuit de leden voor advies wat betreft de positie binnen de eigen vakgroep of in het ziekenhuis. In enkele gevallen heeft dit geleid tot een bemiddeling vanuit de Commissie.

Daarnaast heeft de Commissie getracht om, conform het beleidsvoornemen voor 1999, in potentieel bedreigde situaties proactief op te treden, door zelf het eerste contact te leggen met leden in kwestie. Aangezien de bemiddeling dan in een eerder stadium kan plaatsvinden is de kans op een bevredigend eindresultaat groter. De Commissie is voornemens dit beleid verder uit te bouwen in 2000 en wil hiervoor goede afspraken maken.

Ook heeft de Commissie zich het afgelopen jaar gebogen over een mogelijke rol die zij kan spelen in advisering van zorginstellingen over vraagstukken wat betreft laboratoriumorganisatie. Een definitief beleidsvoornemen hoopt de Commissie in het aankomende jaar uitgewerkt te hebben.

Gezien de fusie en reorganisatiegolf die momenteel

gaande is in de Nederlandse klinische laboratoria bleek het aantal leden dat in een minder gewenste positie verkeerde te zijn toegenomen. Er werd in 1999 derhalve een intensiever beroep gedaan op de vacaturebank. De Commissie is voornemens om de vacaturebank verder uit te bouwen, zodat hier adequater in bemiddeld kan worden.

Ook de positie van de klinisch chemici in het ziekenhuis en de medische staf is een veelbesproken onderwerp geweest in het afgelopen jaar. De doelstelling van de Commissie is het bewerkstelligen van een gelijkwaardige rechtspositie ten opzichte van de overige medische specialisten in dienstverband. Behalve individueel advies aan de leden zal de Commissie zich in de toekomst nog meer richten op algemene belangenbehartiging in de daartoe geschikte adviesorganen in den lande.

De Commissie heeft in 1999 een ledenwisseling ondergaan en momenteel bestaat de helft van de Commissie uit nieuwe leden, waaronder een nieuwe voorzitter en secretaris.

Tenslotte is eind 1999 een nieuw concept van het professioneel statuut tot stand gekomen en ter beoordeling gestuurd naar het Bestuur en het Concilium.

Concilium Clinicum Chemicum

In 1999 kwam het Concilium driemaal bijeen. In verband met het bereiken van de 'emeritaatgerechtigde leeftijd' moest afscheid genomen worden van collega H.G. van Eijk. Zijn plaats in het Concilium kon helaas in het verslagjaar nog niet ingevuld worden. Evenmin kon dit jaar een nieuw hoogleraar-lid vanuit Groningen toetreden tot het Concilium. Het Concilium zet zich waar mogelijk in om een spoedige invulling van deze ongewenste vacatures te bewerkstelligen. Het Concilium nam tevens afscheid van collega J.W. Smit die als voorzitter van de registratiecommissie aan het overleg in het Concilium deelnam. De nieuwe voorzitter van de registratiecommissie, collega J.L. Willems, maakte reeds deel uit van het Concilium. De collegae P.C.M. Bartels, H.M.J. Goldschmidt en H. Storm traden toe tot het Concilium.

Zoals in haar beleidskader voor 1999 werd vastgelegd hield het Concilium zich vooral bezig met de samenwerking tussen de Nederlandse Vereniging voor Klinische Chemie en de Vereniging van Artsen Laboratoriumdiagnostiek. In dit verband waren met name de ontwikkelingen met betrekking tot de SRC-specialisatie arts-laboratoriumdiagnostiek van belang. In zijn vergadering van 12 april besloot het Centraal College van de KNMG tot "opheffing van de klinische chemie als zelfstandig medisch specialisme".

De discussie over het aanbrengen van accentverschuivingen in de opleiding. Een notitie over dit onderwerp werd aangeboden aan het bestuur van de NVKC.

De beschrijving en formele erkenning van aandachtsgebieden. De aandachtsgebieden toxicologie en hematologie kwamen aan de orde. Dit kon in 1999 nog niet worden afgerond.

De punten 'herregistratie' en 'eindtermen opleiding' kwamen in het verslagjaar niet aan de orde.

In de vergaderingen van het Concilium werd verder aandacht besteed aan:

De situatie met betrekking tot de leerstoelen klinische chemie aan de Nederlandse universiteiten.

De wenselijkheid om de voorzitter van de wetenschapscommissie qualitate qua deel te laten uitmaken van het Concilium.

Op verzoek van het bestuur van de NVKC werd een nieuw reglement opgesteld. Dit reglement werd goedgekeurd door de ledenvergadering van de NVKC.

De komende tijd denkt het Concilium zich met name bezig te zullen houden met de volgende aandachtpunten:

De vorming van een geïntegreerde vereniging voor klinische chemie en laboratoriumgeneeskunde.

De herregistratie.

De beschrijving en formele erkenning van aandachtsgebieden.

Een sterkte/zwakte analyse van de klinische chemie in de academische setting.

Mogelijke aanpassing van het curriculum van de opleiding tot klinisch chemicus

Commissie Effectiviteit

De commissie heeft als opdracht de bevordering van effectief gebruik van laboratoriumdiagnostiek. Daarbij is de kerntaak het namens onze beroepsgroep commentariëren van de conceptteksten in het Diagnostisch Kompas. De voorzitter, prof. A. Sturk (zijn plaatsvervanger is prof. G.T.B. Sanders), heeft zitting in de Stuurgroep Aanvullende Diagnostiek van het College voor Zorgverzekeringen, welke een centrale rol speelt bij het tot stand komen van het Diagnostisch Kompas. In deze stuurgroep zijn alle betrokken specialismen vertegenwoordigd.

De tweede versie van het Kompas is in 1999 verschenen. Naast de probleemstellingen van het Diagnostisch Kompas is ook het addendum geheel herzien, hetgeen de addendumcommissie voor haar rekening heeft genomen. De commissie effectiviteit heeft in 1999 zesmaal vergaderd.

De commissie richt zich ook op systematisch literatuuronderzoek, dat steeds meer de basis van protocollen en richtlijnen vormt. Een van de commissieleden (dr. W.P. Oosterhuis) heeft zitting in de IFCC commissie 'On Systematic Reviewing in Laboratory Medicine'. Het systematische literatuuronderzoek over de diagnostische waarde van het MCV bij vitamine B12 deficiëntie is afgerond (Scan J Clin Lab Med *in press*). Een publikatie over de praktische uitvoering van een systematisch literatuuronderzoek is bijna afgerond.

Twee commissieleden (dr. J.M. Pekelharing en drs. F.J.L.M. Haas) vormen de verbindende schakel met de commissie richtlijnontwikkeling, waarvan de taakstelling complementair is aan die van de commissie effectiviteit.

Twee leden hebben in 1999 de commissie verlaten op grond van het door de commissie opgestelde aftreederoster (dr. F.A.J.T.M. vd Bergh en dr. K. Miedema), een lid heeft de commissie om andere redenen verlaten (dr. H.H. Kamp). Er zijn twee nieuwe leden toetreden (dr. A.J. Bakker en drs. F.J.L.M. Haas).

Per 1-1-2000 is de samenstelling van de commissie:
prof. A. Sturk (voorzitter)
prof. G.T.B. Sanders (plaatsvervangend voorzitter)
dr. W.P. Oosterhuis (secretaris)
dr. A.J. Bakker
drs. F.J.L.M. Haas
dr. P.J. Helmsing
dr. J.M. Pekelharing

Enzymcommissie

De Enzymcommissie NVKC had zich voorgenomen in 1999 de werkzaamheden van de commissie te beëindigen. Deze doelstelling is niet gehaald. Het toegezegde artikel over Calibratie is door het Nederlands Tijdschrift voor Klinische Chemie geaccepteerd. Dit onderwerp is wat de commissie betreft afgehandeld. Het artikel betreffende Nieuwe Aanbevelingen is klaar en is naar de redactie van het Nederlands Tijdschrift voor Klinische Chemie gestuurd. Naar verwachting zullen beide artikelen in 2000 gepubliceerd worden. Voor 2000 staat de definitieve opheffing van de Enzymcommissie op het programma. Het laat zich aanzien dat deze doelstelling gehaald zal worden.

Examencommissie

Collega Thijssen (voorzitter) verliet de commissie; hij werd opgevolgd door collega Blankenstein, en collega Hoffmann werd voorzitter. Er vond geen bespreking met de klinisch chemici in opleiding plaats omdat de zwaarte van de examens inmiddels bekend werd verondersteld (door een reeks publicaties van vragen van eerdere examens) en een toelichting niet meer noodzakelijk werd geacht. In het kader van de vaste examencyclus, gehanteerd sinds 1996, werden in 1999 Algemene Klinische Chemie en Hematologie geëxamineerd, en worden in het volgend jaar Algemene Klinische Chemie en Endocrinologie, Metabolisme & Diversen gepland. Begin dit jaar zijn opleiders nogmaals geattendeerd op de mogelijkheid voor de klinisch chemici in opleiding om een stage van één maand te volgen in een laboratorium voor chemische diagnostiek van erfelijke metabole ziekten (CDEMZ). Vier klinisch chemici in opleiding zijn apart geëxamineerd: drie kregen een herkansing voor het niet gehaalde examen Algemene Klinische Chemie 1998, de vierde kreeg een herkansing voor het niet gehaalde examen Endocrinologie, Metabolisme & Diversen 1998. Alle vier kandidaten slaagden voor hun herkansing. De "ad hoc" commissies Algemene Klinische Chemie 1999 (bestaande uit de collegae mw. Bouman, mw. Péquériau namens de VAL, Steen, De Keijzer, Van der Graaf, Swaanenburg, Hessels en Backer) en Hematologie 1999 (bestaande uit de collegae De Metz, Hoffmann, Dinkelaar namens de VAL, Van Solinge en Haas) werden belast met de voorbereidingen van de examens, die gehouden werden op 13 november 1999. Evenals vorig jaar was er een groot aantal deelnemers. Niet alle kandidaten konden daardoor in het Frits Tingenhuis in Utrecht worden ondergebracht en voor een aantal moest worden uitgeweken naar het NVKC bureau. Van de deelnemers (15) aan het examen Algemene Klinische Chemie slaagde er één niet. Aan het examen Hemato-

logie werd deelgenomen door 23 kandidaten; vijf kandidaten zijn niet geslaagd, twee kregen een herkansing. Bij het examen Hematologie bleek dat veel kandidaten onvoldoende klinisch inzicht bezaten om de gestelde problemen adequaat op te lossen. Daarnaast kwam bij enkele kandidaten naar voren dat hun praktische kennis op het terrein van de bloedtransfusie onvoldoende was. Beide aspecten dienen door opleiders en klinisch chemici in opleiding in hun programma geïncorporeerd te worden. De vragen en antwoorden van beide examens zullen worden gepresenteerd op de NVKC Website.

Stichting Kwaliteitsbewaking Ziekenhuis Laboratoria (SKZL)

Het dagelijks bestuur vergaderde in 1999 vijf maal. Onderdeel van deze vergaderingen waren gesprekken met vertegenwoordigers van de secties Bindingsanalyse/LWBA, met vertegenwoordigers van de Stichting Kwaliteitsbewaking Medische Immunologie (SKMI) en met vertegenwoordigers van de Stichting Kwaliteitsbewaking Medische Microbiologie (SKMM). Het algemeen bestuur werd uitgebreid met een vertegenwoordiger van de nieuwe sectie Semenanalyse, in de persoon van Dr. J.T.M. Vreeburg (AZR Dijkzigt). Namens de Subcommissie Stolling is Drs. F.J.L.M. Haas de plaats gaan innemen die voorheen werd bezet door Dr. A.M.H.P van den Besselaar. Met betrekking tot de bedrijfsvoering van het SKZL-bureau stond het jaar 1999 in het teken van de voorbereidingen van een majeure verandering van de gebruikte database(s). Bij de ingebruikname heeft dit verstrekkend gevolgen voor zowel de administratieve deelnemersadministratie als de enquête-inhoudelijke opslag van de deelnemersgegevens. Op lokaal deelnemersniveau ging dat gepaard met de ingebruikname van een volledig vernieuwd Qbase (Windows) programma voor datacommunicatie en lokaal datamanagement. Na de te verwachten aanloopproblemen zullen hopelijk de vruchten van deze inspanningen in de komende jaren geplukt kunnen worden. In zijn algemeenheid worden we geconfronteerd met de gevolgen van de nog immer voortgaande fusies/samenwerking van ziekenhuizen en de daarmee in verband staande concentraties van laboratoriumactiviteiten. Hierdoor is een tendens waarneembaar van licht dalende aantallen deelnemers aan de verschillende enquêtevormen.

Samenwerking met zusterorganisaties voor externe kwaliteitsbewaking

Het afgelopen jaar zijn gesprekken gevoerd met de Stichting Kwaliteitsbewaking Medische Immunologie (SKMI) en met de Stichting Kwaliteitsbewaking Medische Microbiologie (SKMM). Bezien wordt in hoeverre in de naaste toekomst sprake kan zijn van één of andere vorm van bestuurlijke samenwerking. In het kader van mogelijke toekomstige facilitaire afspraken heeft de SKZL in 1999 in een pilot project de dataverwerking en datapresentatie verzorgd van een tweetal enquêtes van de Stichting Kwaliteitsbewaking Klinische Geneesmiddelenanalyse en Toxicologie (KKGt). Het betrof hier de verwerking van hun

enquêteprogramma Anti-Epileptica. In dit verband kan ook nog worden gememoreerd dat inmiddels al twee jaar de presentatieverwerking van de stolling-enquêtes van de Stichting Subcommissie Stolling door de SKZL worden verzorgd.

In het kader van een kwaliteitsproject van de onder de stichting VAPRO vallende MLO- en HLO-scholen werd medewerking verleend in de vorm van deelname van geïnteresseerde scholen aan de enquête Externe Algemene Chemie. De SKZL bijdrage kreeg ook gestalte door bespreking van de behaalde resultaten op een jaarlijks kwaliteitssymposium van de deelnemende scholen.

Sectie Algemene Chemie

Evenals in 1998 heeft in het afgelopen jaar wederom een vrij uitgebreid serumuitwisselingsexperiment plaatsgevonden in het kader van het landelijke project Kalibratie 2000. Telkens twee laboratoria wisselden patiëntensera uit en analyseerden die tegelijk met een aantal enquête monsters. Het verschil met het experiment in 1998 bestond eruit dat in dit experiment juist twee laboratoria aan elkaar werden "gekoppeld" die (met name voor de enzymen) verschillende methoden hanteren. Hierdoor was een beter inzicht mogelijk in het al of niet commuteerbaar zijn van de onderzochte enquête monsters met patiënten monsters. De resultaten van deze studie werden globaal aan de deelnemers reeds gerapporteerd, terwijl de uitgebreide data-analyse momenteel nog in bewerking is. Begin december werd bij een groep van 40 laboratoria daarnaast nog een speciaal op de enzymbepalingen toegesneden studie uitgevoerd. Hierbij werd in een split-patient sample protocol naast een zestal patiëntensera ook een achttal "kandidaatkalibratoren" geanalyseerd, waarbij met name preparaten werden ingezet die enzymen bevatten die met recombinant DNA-technologie waren bereid.

Tenslotte werd in 1999 ook een (vooralsnog) eenmalige Ammoniak enquête georganiseerd. Niet onverwacht bleek hierbij dat het niet eenvoudig is om over goed commuteerbaar controle materiaal te kunnen beschikken waarmee met succes uitspraken kunnen worden gedaan over de juistheid van de ingestuurde resultaten.

Sectie Lipiden

De sectie Lipiden heeft zich, naast het inhoudelijk behartigen van de lopende enquêtes in 1999 en het voorbereiden van de integratie van het aparte cholesterol standaardisatieprogramma binnen de reguliere Combi-enquête, met name ook beziggehouden met activiteiten rond het project Kalibratie 2000. Een gedeelte van dit werk wordt ook gefinancierd door de Nederlandse Hartstichting, onder de titel "Landelijke HDL-cholesterol (HDL-c) standaardisatie in Nederland". Hiertoe werden in de loop van 1999 kandidaat referentiematerialen ontwikkeld c.q. aangeschaft en onderzocht m.b.t. geschiktheid. Op basis van voorgaand (gepubliceerd) onderzoek was het duidelijk dat gelyofiliseerde, sucrosehoudende ijkmaterialen uitsluitend geschikt zijn voor kalibratie van de directe HDL-c meetmethoden, echter niet voor standaardisa-

tie van de indirecte HDL-c precipitatie methoden. Derhalve werd besloten om méér commuteerbare kandidaat referentiematerialen te ontwikkelen, dit met het oog op HDL-c standaardisatie van directe en precipitatie methoden, én met het oog op (toekomstige) algehele serum lipiden en apo A-I en apo B standaardisatie. Er is geopteerd voor het bereiden van verse serummaterialen, bereid volgens het recent verschenen NCCLS C37-P protocol. Naast het originele C37-P bereide referentiemateriaal zijn 15 varianten aangemaakt (al of niet verzameld volgens de strikte verzamelprocedure, al of niet tussentijds invriezen, al of niet sucrose toevoegen als cryoprotectant, lyofiliseren of invriezen bij -70°C). Daarnaast zijn ook 18 commercieel beschikbare kalibrator-/ controle materialen van humane oorsprong, waarvan door de fabrikanten gesteld werd dat de lipoproteïnen natief waren, in het evaluatieonderzoek betrokken. Zowel "liquid stabilized" als gelyofiliseerde materialen werden onderzocht.

Alle eigen bereide, gelyofiliseerde materialen vertonen vlokken na ultracentrifugatie, onafgezien van de aan- of afwezigheid van 20 g/v % sucrose, tussentijds invriezen en type bereidingsprotocol. Dit duidt derhalve op lipoproteïne denaturatie. In geval van aanwezigheid van sucrose vertonen de gelyofiliseerde materialen beduidend minder vlokken t.o.v. de situatie waarbij geen sucrose werd toegevoegd. De ingevroren materialen vertonen geen denaturatie, onafgezien van de aan- of afwezigheid van 20 g/v % sucrose, tussentijds invriezen en type bereidingsprotocol. Geen enkele commerciële kalibrator/controle benadert de karakteristieken van de NCCLS-type kalibrator, waardoor deze in potentie geen voldoende kwaliteit hebben om als potentieel ijk materiaal ingezet te worden.

Landelijke HDL-c standaardisatie zal in 2000 opgepakt worden met zelfbereid materiaal, volgens NCCLS C37-P protocol. Referentiematerialen zullen zodanig worden samengesteld dat drie relevante concentratieniveaus beschikbaar zijn (< 0.91 mmol/L; tussen $0.91-1.55$ mmol/L; > 1.55 mmol/L).

Sectie Hematologie

De sectie is afgelopen jaar uitgebreid op het gebied van de bloedgroepen serologie door het aantrekken van mw. M. Overbeeke als sectielid, terwijl mw. C. Hazenberg en Ch. de Man adviseur van de sectie zijn geworden. Deze nieuwe leden hebben tevens zitting in de gezamenlijke werkgroep met leden van de SKMI en de SKMM op het gebied van de immunohematologie.

De sectie is het afgelopen jaar 4 maal bijeen geweest. Eén bijeenkomst was nadrukkelijk gewijd aan de bloedgroepen serologie. Hierbij was ook de SKMM vertegenwoordigd. Er werd afgesproken te streven naar een gezamenlijke rondzending op het gebied van de bloedgroepen serologie vanaf juli 2000.

De spreiding tussen de laboratoria is gering voor de hemocytometrie bij meting van de rondgezonden monsters. Voor MCV, leukocyten en trombocyten bestaan nog kleine apparaat specifieke verschillen. Nu wij enige jaren ervaring hebben met verse bloed-

monsters zal de apparaatindeling herzien moeten worden.

In de rondgezonden monsters werden de gedifferentieerde leukocyten en het aantal reticulocyten bij wijze van proef gemeten door de deelnemers. De resultaten geven aan dat de enquêtemonsters geschikt zijn voor de kwaliteitsbewaking van de meting van het aantal neutrofiële granulocyten, lymfocyten en reticulocyten. De verwerking van de uitslag van het aantal monocyt, eosinofiele granulocyten en basofiele granulocyten zal niet gecontinueerd worden vanwege de gevonden grote spreiding tussen de laboratoria. Er zal geprobeerd worden een grotere variatie aan te brengen in het aantal reticulocyten in de verschillende enquêtemonsters.

Enkele aanpassingen van de morfologie rondzending kunnen plaats vinden als het nieuwe Q-base programma van start is gegaan.

Sectie Multi Component Analyse MCA

In het jaar 1999 is gezorgd voor continuïteit van de bestaande enquêtes. Een wezenlijke verandering heeft alleen de liquor enquête ondergaan. Op grond van de workshop tijdens het SKZL jubileumcongres wordt de intrathecale productie beoordeeld op grond van een Ratio IgG/Ratio Albumine grafiek en is de rapportage van het kwalitatieve beeld aangepast. Bij de enquêtes HbsAg, anti-HIV en anti-HCV, bestaat de verandering daarin dat een groep van circa 30 Spaanse laboratoria is gaan deelnemen.

In 1999 is vanuit "Winterswijk" ondersteuning gegeven aan verschillende andere secties van de SKZL en aan het project Kalibratie 2000, met name door het produceren en testen van monsterialen.

Verder zijn ontwikkelingen in gang gezet om in de toekomst de rapportage te versnellen en een score-systeem in te bouwen in de rapportage. Ook andere suggesties, geuit tijdens het jubileumcongres worden geleidelijk in de enquêtes ingebouwd. Voorts begint de samenwerking met de SKMI vorm te krijgen. De eerste resultaten hiervan zullen hopelijk in 2000 voor de gebruikers zichtbaar worden.

Sectie Bindingsanalyse LWBA

In het afgelopen jaar werd de onderbrenging van de kwaliteitsbewakingsactiviteiten met de daarbij behorende middelen van de stichting Landelijke Werkgroep Bindingsanalyse naar de SKZL-sectie LWBA voltooid.

In het begin van het jaar werd een bijzondere ronde ongeconjugeerd Cortisol in urine, met o.a. urine-extracten als materiaal, georganiseerd. Aan het eind van het jaar was er een speciale ronde voor hoog en laag Ferritine.

Rekenmodellen die als basis kunnen dienen voor een scoringsysteem werden verder ontwikkeld en uitgeprobeerd. Tevens werd een wijziging van de rapportage betreffende de vermelding van fabrikant- en apparaatnamen voorbereid.

De landelijke deelnemersbijeenkomst op 15 december was gewijd aan Kalibratie 2000, ontwerp scorings-systemen en intra-operatieve bepalingen van PTH en ACTH.

Aandachtsgebied Immunochemie

De rapportagevorm van immunochemie-enquête is in 1999 verder verschoven naar de combi-rapportage. Eind 1999 kregen nog slechts 14 van de 120 deelnemers de rapportage in de vorm van de oorspronkelijke rapportage (staafdiagrammen).

In het kader van het Kalibratie 2000 project werd middels een enquête het gebruik van apparatuur en kalibratoren geïnventariseerd. Deze inventarisatie is tevens bedoeld om de gegevens in Q-base aan te passen.

Een pilotstudie (5 deelnemers) werd gestart waarin het meest geschikte kalibratiemateriaal van de sectie MCA zal worden geselecteerd voor gebruik in een landelijke parenstudie, die in het voorjaar van 2000 moet plaatsvinden. Hierin zal op grond van de commuteerbaarheid met patiëntensera een keuze gemaakt worden uit de beschikbare kalibratoren (commercieel, sectie MCA). Aan de beste kalibrator zullen waarden toegekend worden t.o.v. de internationale kalibrator CRM470.

De rapportagevorm van serum E werd aangepast. Deze rapportage is nu geschikt om op eenvoudige wijze een jaarevaluatie en een score per laboratorium te verkrijgen.

Sectie Metabole Ziekten

De sectie CDEMZ (SKZL) met de leden dr. C.J.A. Doelman, dr. R. Duran, dr. A.H. van Gennip (voorzitter), dr. S. Holtrop (secretaris), prof. dr. J.M.F. Trijbels, dr. C.W. Weykamp en prof. dr. J.L. Willems (voorzitter SKZL) heeft in 1999 vergaderd op 19 februari, 21 mei en 22 oktober. De jaarlijkse bespreking van de organisatie en van de resultaten van het enquête-programma "Diagnostic Proficiency Test" (DPT) door de deelnemers uit de Benelux en Duitsland werd op 12 november gehouden in Düsseldorf.

Het centrale onderwerp in de vergaderingen over de organisatie was de ontwikkeling van de interactieve website. Deze zal vanaf 1 januari 2000 gebruikt gaan worden voor de inzending van en de rapportage van resultaten van de enquêtes special assays, kwantitatieve organische zuren en kwantitatieve aminozuur-analyse. Het wordt wenselijk geacht te onderzoeken of de interactieve website ook kan worden gebruikt voor de DPT. Een aantal van de genoemde enquêtes wordt op dit moment onder de vlag van ERNDIM door SKZL verzorgd. Na een voorstel tijdens de jaarlijkse vergadering van ERNDIM op het SSIEM-congres gehouden te Genua in september 1999, is door het bestuur van ERNDIM bepaald dat SKZL de komende vijf jaar de organisatie en de rapportage van de twee eerstgenoemde enquêtes kan blijven verzorgen en van de aminozuurenquête alleen de rapportage. De rapportage van resultaten zal plaatsvinden na een periode van een week na de sluitingstermijn. In deze periode zal een ERNDIM-commissie van deskundigen de resultaten beoordelen en bepalen welke gegevens vrijgegeven worden. Aansluitend hierop is nog gesproken over een mogelijk score-systeem waarbij een koppeling gemaakt kan worden van de DPT met de technische enquêtes. Een eerste aanzet hiertoe is al gemaakt tijdens het inhoudelijke deel van de jaarlijkse

DPT-vergadering met de bespreking van het onderwerp "Cystinurie en zwavelhoudende aminozuren". Het Biomed-2 project (gefinancierd door de EC) voor het opzetten van twee DPT-centra in Sheffield en Lyon naar analogie van onze DPT verloopt voor spoedig en zal in het voorjaar van 2000 worden afgesloten. De vergadering spreekt zich uit er voorstander van te zijn dat de drie DPT-centra in de toekomst worden gecontinueerd onder de paraplu van ERNDIM. In totaal waren er in Europa verdeeld over de drie DPT-centra in 1999 ruim 60 deelnemers.

De voorbereidingen voor de rondzending van monsters ten behoeve van het EC-project voor Purine en Pyrimidine (P&P) diagnostiek (penvoerder dr. HA. Simmonds, UK) zijn eind 1999 door SKZL gestart opdat de eerste enquête begin 2000 kan worden gehouden. Ruim 30 deelnemers hebben zich aangemeld. Dit tweede Biomed-2 project biedt eveneens de mogelijkheid aan Europese collegae tot verdere training en scholing in P&P diagnostiek.

Tijdens het inhoudelijke gedeelte van de DPT-bijeenkomst zijn geconstateerde missers in alle openheid besproken en aan de verantwoordelijke laboratoria aanbevelingen gedaan voor verbeteringen.

Sectie Semenanalyse

In 1999 is sectie semenanalyse officieel onderdeel geworden van de SKZL. Het bestuur kwam vier keer bijeen. Ruim 90 laboratoria namen deel aan de 4 rondzendingen. De distributie van de enquête werd dit jaar voor het eerst georganiseerd vanuit het St Antonius Ziekenhuis te Nieuwegein. Het aandeel van ziekenhuis Eemland aan de voorbereidingen voor enquête is in de loop van het jaar definitief gestopt. Momenteel wordt de enquête verzorgd door het Academisch ziekenhuis Rotterdam, het Universitair Medisch Centrum Utrecht en het St. Antonius Ziekenhuis te Nieuwegein.

Per rondzending werden 2 natte monsters gestuurd waarin de concentratie zaadcellen en het percentage normale zaadcellen bepaald moest worden en twee uitstrijkjes eveneens ter bepaling van de morfologie. Daarnaast werden 5 of 6 foto's gestuurd, waarop in totaal rond de 45 zaadcellen zichtbaar waren, waarvan de morfologie beoordeeld moest worden.

Het verzamelen en conditioneren van semen ten behoeve van de enquête voor ruim 90 laboratoria is ook in het afgelopen jaar een lastige opgave gebleken. De monsters moeten binnen enkele weken voor de rondzending verzameld worden, omdat zij maar een beperkte houdbaarheid hebben. Hierdoor zijn wij afhankelijk van het materiaal dat in deze periode aangeboden wordt. Om deze reden en omdat veel monsters in de praktijk niet bruikbaar blijken door het optreden van agglutinatie, zijn wij er tot op heden niet in geslaagd monsters te maken met grote aantallen zaadcellen. Daarnaast was teleurstellend dat ondanks een zorgvuldige controle, een aantal laboratoria aggregaten in de monsters van rondzending 3 hebben geconstateerd. Vanaf 2000 zullen andere bronnen voor de benodigde zaadmonsters worden gebruikt waardoor wij verwachten in 2000 de problemen rondom de kwaliteit van de preparaten op te lossen.

De morfologie van de op de foto's afgebeelde zaadcellen werd ook dit jaar door 2 externe referenten geëvalueerd. Dr. Comhaire beoordeelde volgens de WHO-normen terwijl Dr. Kruger volgens de door hem geïntroduceerde strikte criteria beoordeelde. Niettemin verschilden de deelnemers - soms op goede gronden - van mening met de experts. Dit geeft eens te meer aan dat de beoordeling van de morfologie van zaadcellen bijzonder lastig is.

Ten aanzien van de motiliteit wordt een CD-rom ontwikkeld, die waarschijnlijk in 2000 aan de enquête wordt toegevoegd. Gelet op de snelle technische ontwikkelingen is besloten om in 1999 geen gebruik te maken van videobanden, zoals eerder was toegezegd.

Project Kalibratie 2000

Na de presentatie van het plan voor kalibratie 2000 in september 1998 is een stuurgroep samengesteld. De stuurgroep bestaat uit de voorzitters van zeven Task Forces, aangevuld met deskundigen op het gebied van monsterbereiding, automatisering en statistiek en twee coördinerende leden, nl. de secretaris en de voorzitter. Leden zijn Baadenhuijsen (Algemene Chemie), van de Besselaar (Stolling), Boersma-Cobbaert (Lipiden), Jansen (voorzitter), Gratama (Flowcytometrie), Klassen (Immunochemie), Kuypers (secretaris), Lentjes en Ross (Endocrinologie en bindingsanalyse), Steigstra (Software en statistiek), Weykamp (Monsterbereiding). De stuurgroep heeft in 1999 driemaal vergaderd. De strategie van de Task Forces is zoveel mogelijk gelijk. De eerste fases betreffen een inventarisatie van de state of the art, selectie van kandidaat kalibratoren en het toetsen van commuteerbaarheid van deze kalibratoren in zogenaamde twin studies. Verschillende twin studies hebben reeds plaatsgevonden. De stuurgroep is dankbaar voor de grote bereidwilligheid van de Nederlandse laboratoria om telkens weer werk te stoppen in de ingewikkelde experimenten. Voor 2000 zijn voor vrijwel alle Task Forces twin experimenten gepland. Een "multiling" experiment met patiëntenmateriaal gespiked met, middels recombinant DNA geproduceerde, enzymen heeft zeer veelbelovende resultaten opgeleverd. Lezingen over Kalibratie 2000 zijn gegeven in Antwerpen op het Symposium Quality in the Spotlight, oktober 1999, en op de LWBA dag in december 1999. Meerdere publicaties zijn in voorbereiding.

De eerste stappen zijn gezet naar internationale samenwerking en wel met UK Neqas (Groot Britannië), Labquality (Scandinavië) en de IFCC.

Commissie Internet

Het jaarverslag van de Commissie Internet is te vinden op de Website: www.nvkc.nl.

Commissie Kwaliteit

De commissie kwaliteit vergaderde vier maal. De samenstelling van de commissie was aan nogal wat veranderingen onderhevig. De collegae Jansen, Penders en van Pelt (bestuurscontact) namen afscheid van de commissie, terwijl als nieuwe leden werden verwelkomd de collegae Bank en Bartels (bestuurscontact). De verwickelingen rond de structuurveranderingen

van CCKL en CCKLtest leidden tot een aantal adviezen richting NVKC bestuur. De belangrijkste van de adviezen waren: verwijzing naar de ISO-15189 norm in plaats de ISO-25 guidelines; bestuursvertegenwoordiging over en weer in de besturen van NIAZ en CCKL; aansturen op een nadere verwevenheid van CCKL en de Raad voor Accreditatie; goede bestuurlijke definitie van het Bureau CCKL(test) in verband met de belangen van reeds geaccrediteerde klinische chemische laboratoria.

Vanuit de optiek om CCKLtest ten opzichte van andere certificerende instanties duidelijker te positioneren werd deelgenomen aan Europese activiteiten om te komen tot internationaal aanvaarde richtlijnen op basis van de ISO-15189 normen. Hiertoe is momenteel, met Nederlandse inbreng, een werkgroep van de EA (European Accreditation body) doende relevante richtlijnen op te stellen. Van belang is te memoreren dat de lang verwachte wederzijdse alliantie tussen CCKL en de Raad voor Accreditatie formeel werd vastgelegd. Hierdoor ontstaat in elk geval een referentiepunt voor de naaste toekomst waarin nadere besluitvorming te verwachten valt over een Raad voor Accreditatie voor de Zorgsector en een nadere plaatsbepaling over en weer van NIAZ en CCKL.

Vanuit de commissie werd bijgedragen aan de totstandkoming van de derde editie van de CCKL praktijkrichtlijn die naar verwachting begin 2000 uitgebracht zal worden. In vergelijking met de tweede editie wordt meer aandacht besteed aan "verbeteringen" en "verbetertrajecten" en aan aspecten als Point-of-Care analyses, ARBO, managementreviews en interne audits.

De commissie heeft enkele specifieke vragen beantwoord over de interpretatie van beroepsinhoudelijke normen die werden voorgelegd vanuit het Bureau CCKLtest.

Tenslotte is aandacht besteed aan het (centraal) bijeenbrengen van relevante documenten met normen en richtlijnen. De noodzaak hiertoe wordt zowel gevoeld bij de auditors als bij de collegae beroepsbeoefenaren. Hierbij valt te denken aan een opsplitsing in algemene systeem- en CCKL-normen en beroeps-specifieke NVKC-normen. Hierbij is zowel samenwerking met het Bureau CCKLtest benodigd als bijdragen uit de collegiale invalshoek. Gebleken is dat het in de praktijk een niet eenvoudige opdracht is. Naast het fysiek aanwezig zijn van relevante documenten wordt gedacht aan de mogelijkheid van het opnemen van verwijzingen op de NVKC website naar het betreffende bronmateriaal. De commissie heeft zich gerealiseerd dat ook gestreefd moet worden naar synergie met de activiteiten van de Commissie Richtlijnontwikkeling.

Commissie Klinisch Chemici in opleiding

Het aantal klinisch chemici in opleiding is gegroeid van 45 (incl. 6 labartsen i.o.) in januari tot 47 in december van het verslagjaar. De samenstelling van de commissie is eind 1999 gewijzigd t.o.v. de samenstelling zoals vermeld in de almanak 1999. De nieuwe samenstelling van de commissie is: R.C.R.M. Vossen (voorzitter), T. Bruin (secretaris), J. Boonstra, R. Hoedemakers, H. de Wit en P. Berendes (vertegen-

woordiger labartsen i.o.). De commissie kwam 8 keer bijeen. Op 31 maart en 9 september zijn de algemene ledenvergaderingen gehouden. Het bestuur van de commissie KCio vertegenwoordigt alle klinisch chemici en laboratoriumartsen in opleiding, en dient als vraagbaak cq. intermediair bij vragen en problemen van KCio's. In het kader hiervan is een informatiefolder uitgegeven voor klinisch chemici in opleiding. In samenwerking met de wetenschapscommissie heeft de commissie KCio onder de KCio's een enquête gehouden. De doelstelling hiervan was om inzicht te verkrijgen in de mate van wetenschappelijk onderzoek dat uitgevoerd wordt tijdens de opleiding in de verschillende opleidingsinstituten.

Organisatie symposia

Op 31 maart is een voorjaarssymposium georganiseerd. Tijdens dit symposium is aan 2 onderwerpen aandacht besteed: 1) de problematiek rond fusies van klinisch-chemische laboratoria, en 2) de ontwikkelingen rond decentraal testen. Naast de hoge opkomst van KCio's was er ook een goede opkomst van opleiders. Op 9 september is een symposium georganiseerd voor KCio's met als thema "Hematologie". In samenwerking met het Canisius-Wilhelmina Ziekenhuis te Nijmegen is op 8 oktober een sociale dag georganiseerd voor opleiders en assistenten. Het buitenprogramma werd die dag gevolgd door een diner. Mede door de hoge opkomst was het een zeer geslaagde dag.

Dit jaar is een start gemaakt met KCio-intervisiegroepen. Geïnteresseerde KCio's die minstens 2 jaar in opleiding zijn participeren hierin. In november is de eerste groep van start gegaan onder de professionele leiding van Drs. H. Duin.

Contacten met dagelijks bestuur/andere commissies

Vergaderingen van de commissie KCio hebben plaatsgevonden met de Registratiecommissie (29 januari), Visitatiecommissie (13 juli) en de Opleiders (18 november). De klinisch chemici in opleiding zijn in 1999 vertegenwoordigd geweest in de Wetenschapscommissie, de Werkgroep Managementcursus Klinisch Chemici in opleiding, de PAOKC commissie, de commissie Chemometrie en de commissie Richtlijnen. Tevens hebben 3 KCio's, die zich in de laatste fase van hun opleiding bevonden, geparticipeerd bij instituuvisitaties.

E.C. Noyons Stichting

Het bestuur van de E.C. Noyons Stichting bleef in 1999 ongewijzigd. Er vonden in het verslagjaar geen vergaderingen plaats, wel werden een aantal zaken per E-mail afgehandeld. Het onderzoeksproject van de werkgemeenschap klinische chemie werd voor het derde jaar financieel ondersteund. De Stichting stelde zich wederom garant voor eventuele financiële gevolgen van de managementcursus KCio en stelde de posterprijzen uitgereikt op het voorjaarssymposium beschikbaar. Tevens werd een financiële bijdrage geleverd ten gunste van twee klinisch chemische proefschriften.

Aan het college van bestuur van de Katholieke Uni-

versiteit Nijmegen werd het verzoek gericht de E.C. Noyons Stichting bevoegd te verklaren een bijzondere leerstoel Klinische Chemie in te stellen. Besloten werd tot financiering van de helft van de kosten van het in bewaring geven van het NVKC archief bij het Rijksarchief in Noord-Holland.

De accountants Borrie & Co controleerden de jaarrekening 1998 en gaven aan dat het een getrouw beeld gaf van de grootte en de samenstelling van het vermogen en van het resultaat over 1998.

Post Academisch Onderwijs Klinische Chemie (PAOKC) en de gelijknamige stichting

Dit verslagjaar trad dr. J.W. Smit af als lid namens de registratiecommissie. Hij werd opgevolgd door dr. W. Kortlandt. Als KCio lid trad dr. R. Sanders toe tot de commissie.

De commissie vergaderde drie maal, waarvan éénmaal telefonisch, de stichting vergaderde éénmaal telefonisch.

De cursussen die dit jaar werden georganiseerd waren: "Strategieën voor diagnostiek en follow-up in de Endocrinologie" te Utrecht, "Tumormarkers en Hematologische Maligniteiten" te Arnhem en "Transfusieproblematiek" te Haarlem.

De cursussen werden positief beoordeeld en werden met een licht positief financieel resultaat afgesloten.

Besloten werd om bij wijze van proef tijdens drie cursussen een responsstelsel te gebruiken. Dit zal in 2000 worden gestart en heeft de intentie de interactie tussen docenten en cursisten te bevorderen.

Namens de commissie nam dr. G.C.M. Kusters deel aan de werkgroep herregistratie.

Om de belangstelling van de leden voor workshops management te peilen werd een enquête gehouden, waarvan de resultaten in het NTKC gepubliceerd zullen worden.

De commissie maakt gebruik van de internetsite van de vereniging. Het (preliminaire) cursusprogramma, de commissiesamenstelling en verdere mededelingen worden hier gepubliceerd. Tevens kan het cursusdraaiboek gedownload worden.

Redactiecommissie

In de verslagperiode kwamen de hoofdredacteur, p.v. hoofdredacteur en eindredacteur 8 maal bijeen voor de bespreking van de reguliere nummers en de overige lopende zaken.

Tweemaal werd een algemene commissievergadering gehouden. Belangrijke onderwerpen van gesprek waren de bezetting van de redactie nu 5 redactieleden waaronder hoofd- en eindredacteur, te kennen hebben gegeven dat ze hun functie ter beschikking willen stellen en verder de steeds actuele vraag hoe voldoende kopij binnen te krijgen om de reguliere nummers te vullen. Een bevredigende oplossing lijkt te zijn gevonden in de productie van themanummers.

Intussen zijn bereid gevonden tot de redactie toe te treden: Drs C. Beyer, Leiderdorp; Dr. J.C. Fischer, Amsterdam; en Dr. P.M.W. Janssens, Arnhem. Prof. Dr. G. Sanders, Dr. F.A. Muskiet en Dr. E. Mensink zullen de commissie gaan verlaten. De functies van hoofd- en eindredacteur zijn nog niet ingevuld.

Totaal werden beoordeeld 55 (61) manuscripten, waarvan er één werd afgewezen. De manuscripten bestonden uit 19 artikelen, 4 overzichten, 5 beschouwingen, 5 voordrachten, 6 bijdragen voor de rubriek "uit de Laboratoriumpraktijk", 8 casuïstische mededelingen, 4 ingezonden stukken, 4 verslagen, 3 oraties en 4 bijdragen over het thema Moleculaire Biologie. Daarnaast werden 110 poster abstracts opgenomen t.b.v. het voorjaarscongres van de NVKC alsmede een overzicht van de publicaties van de leden in de internationale literatuur over 1998. Tenslotte werden de vragen en antwoorden van het algemene examen Klinische Chemie en het examen Hematologie 1998 opgenomen.

Commissie Richtlijnontwikkeling

Op 13 januari 1999 installeerde het Bestuur van de NVKC de commissie richtlijnontwikkeling met als taakopdracht een systeem op te zetten voor richtlijnontwikkeling binnen onze vereniging. De commissie bestaat uit vijf leden: dr. R.B. Dinkelaar (voorzitter), dr. J.J.H. Hens (secretaris), drs. F.J.L.M. Haas, dr. J.M. Pekelharing en drs. J.M.H.M. Punt. De commissieleden Haas en Pekelharing zijn contactpersonen met commissie Effectiviteit. De commissie heeft acht maal vergaderd. Er is een werkmodel opgesteld dat aan het bestuur van de NVKC is gepresenteerd, evenals een huishoudelijk reglement. Het werkmodel is inmiddels ook gepubliceerd (Ned Tijdschr Klin Chem 1999; 24: 356-358). Na een oriënterend onderzoek heeft de commissie unaniem besloten om voor de richtlijnontwikkeling zo veel mogelijk de aanbevelingen van het CBO te volgen. Tevens zijn contacten gelegd met de commissie Internet om de NVKC-internet-site te gebruiken bij de richtlijnontwikkeling. Zo zijn daar inmiddels o.a. hyperlinks naar verschillende richtlijn-zoekmachines te vinden; een database met laboratoriumrichtlijnen is nog in voorbereiding. De commissie denkt het internet ook te gebruiken in met name de voorbereidingsfase van de richtlijnontwikkeling. Om ervaring met deze werkwijze op te doen is gestart met wellicht de eerste monodisciplinaire NVKC richtlijn "terminologie bij de procedure goedkeuring van analyseresultaten", welke gemode-reerd wordt door commissielid Punt.

Vereniging voor Hematologische Laboratoriumdiagnostiek (VHL)

De VHL telde aan het einde van het verslagjaar 96 leden. Het bestuur vergaderde in die periode zesmaal telefonisch. Er werden door de VHL drie ledenvergaderingen belegd, allen in het AZU te Utrecht, op 16 maart, op 23 juni, en op 13 oktober 1999. Tijdens deze ledenvergaderingen zijn de volgende lezingen gehouden:

- "Interactieve lezing beenmergmorfologie", drs. J. Smit;
- "Hemoglobinopathieën, diagnostiek en kliniek", dr. P.C. Giordano;
- "Op zoek naar optimale waarden voor Hb en ferritine voor vrouwen van 15-50 jaar", dr. W.E. Elion-Gerritzen;
- "De detectie van foetale cellen in moederlijk bloed voor diagnostiek van erfelijke aandoeningen", dr. J.C. Oosterwijk.

In 1999 heeft een bestuurswisseling plaatsgevonden. Van Buul heeft het bestuur verlaten en is opgevolgd door Idema (namens de NVKC). De VHL heeft leden afgevaardigd in de sectie Hematologie van de SKZL en in de werkgroep Kalibratie 2000. De "Richtlijnen voor de diagnostiek van malaria voor laboratoria in de gezondheidszorg in Nederland", tot stand gekomen in samenwerking met de Nederlandse Vereniging voor Parasitologie, werden gepubliceerd in het NTKC.

Tijdens de Najaarsconferentie van de NVvH is door de VHL een Morfologiesymposium georganiseerd. De werkgroep Bloedtransfusie heeft de voorwaarden voor het opzetten van een hemovigilantiesysteem in ziekenhuizen geëvalueerd en gepubliceerd in het NTKC en in het NVB nieuwsbulletin. Tevens hebben leden uit de werkgroep over dit onderwerp voordrachten gehouden tijdens verschillende symposia. Voorts heeft de werkgroep de problemen rondom de invoering van het protocol "pré- en postnatale screening" (PPS) geïnventariseerd. Deze problemen en mogelijke oplossingen daarvoor zijn onder de aandacht gebracht van de adviescommissie PPS van het College voor Zorgverzekeraars.

Registratiecommissie

In het verslagjaar kwam de registratiecommissie 11 keer bijeen. Tevens heeft de commissie vergaderd met de visitatiecommissie (twee keer) en de commissie Klinisch chemici in opleiding (een keer). Op 18 november werd een gecombineerde opleidersvergadering georganiseerd in Nieuwegein.

De vacature van dr. A.F.P.M. Verhoeven, lid KNMG, is tot op heden nog niet ingevuld.

De collegae Dr. L.D. Dikkeschei, dr. A.H. van Gennip en dr. J.W. Smit hebben, na lange tijd zich te hebben ingezet voor de commissie, in de december vergadering afscheid genomen. Hun vacatures zijn ingevuld door de collegae dr. M. Duran, dr. E.G.W.M. Lentjes en dr. J. ten Kate.

De functie van voorzitter en secretaris zijn overgenomen door Prof. dr. J.L. Willems en dr. F.A.L. van der Horst.

Op de peildatum van 18 november waren 45 klinisch chemici in opleiding (waarvan 19 vrouwen), werkzaam in 34 opleidingsinstituten. Ten opzichte van de vorige peildatum in 1997 betekent dit een groei van 35% in het aantal opleidingsinstituten en van 73% in het aantal opleidingsplaatsen.

Ter stroomlijning van de activiteiten is een aanvang gemaakt om de procedures die betrekking hebben op de opleiding en registratie vast te leggen in 'standard operating procedures'.

De registratiecommissie is het afgelopen jaar betrokken geweest bij de ontwikkeling van de algemene maatregel van bestuur in het kader van de wet BIG. Het eerste concept van deze AMvB is in december verschenen en naar verwachting zal deze maatregel komend jaar van kracht kunnen worden.

De registratiecommissie is in de persoon van Prof. Dr. J.L. Willems vertegenwoordigd in de EC4-RC.

De commissie heeft zitting genomen in de bestuurscommissie welke voorstellen doet met betrekking tot de bij/nascholing in het kader van de herregistratie.

Er zijn enige ontwikkelingen te constateren met betrekking tot het vaststellen van de voorwaarden voor de aantekeningen hematologie, endocrinologie en toxicologie. Naar verwachting zullen deze komend jaar definitief kunnen worden vastgesteld.

Visitatiecommissie

In de verslagperiode traden de collegae Storm, Winckers en Van Ingen terug uit de Visitatie Commissie. Hun plaatsen werden ingenomen door de collegae Prins, Van Solinge en De Metz. Collega J.W. Janssen nam het voorzitterschap van de Visitatie Commissie over van collega Storm.

Er meldden zich 2 nieuwe instituten voor de opleidingsbevoegdheid. In één geval werd op grond van de schriftelijke rapportage besloten niet te visiteren. Één aanvraag is nog in behandeling. 2 bestaande opleidingen waren toe aan een hervisitatatie: in beide gevallen werd geadviseerd de opleidingsbevoegdheid te verlengen. Een instituut dat reeds opleidingsbevoegdheid bezat voor het SRC register vroeg en verkreeg na visitatie ook de bevoegdheid voor opleiding voor het NVKC register.

Het totaal aantal uitgevoerde instituutsvisitaties bedroeg 4. Met 13 KCio werden voortgangsgesprekken gevoerd. Met 9 assistenten werd een eindgesprek gevoerd. Het totaal aantal visitaties was zodoende 26.

De Visitatie Commissie vergaderde in deze periode 10 maal. Er waren bovendien twee vergaderingen samen met de Registratie Commissie en één met het bestuur van de Commissie KCio.

In de verslagperiode werd de participatie van een afvaardiging van de Commissie KCio aan instituutsvisitaties voortgezet. In het najaar werd deze proef geëvalueerd, met als resultaat een blijvende participatie. De instructies werden op onderdelen aangepast.

Op 17 november 1997 heeft de Visitatie Commissie een workshop georganiseerd met als doel een kwaliteitssysteem te ontwerpen voor het visitatieproces. Deelnemers waren de leden en enkele oud-leden van de VC, en afvaardigingen van Bestuur NVKC, Registratie Commissie en Concilium Clinicum Chemicum. Op grond van de afspraken die toen werden gemaakt is de VC nu vrijwel gereed met het beschrijven van de procedures in een kwaliteitshandboek. De resultaten van deze werkzaamheden zijn goedgekeurd door de Registratie Commissie, die als opdrachtgever van de Visitatie Commissie kan worden beschouwd, en vervolgens gepresenteerd aan de opleiders.

Naar schatting heeft het werk van de Visitatie Commissie in de verslagperiode zo'n 1000 werkuren gevergd van de leden van de commissie. De omvang van de werkzaamheden rechtvaardigen ambtelijke ondersteuning in de toekomst.

Wetenschapscommissie

In het verslagjaar kwam de commissie vijfmaal bijeen. In september trad prof. dr. R.B.H. Schutgens terug uit de wetenschapscommissie waarin hij vanaf september 1987 actief heeft geparticipeerd, waaronder het voeren van het secretariaat vanaf 1995. In november trad Dr. Y.B. de Rijke terug als afgevaardigde van de commissie klinisch chemici in opleiding

nadat zij haar opleiding met succes had afgesloten. Zij werd opgevolgd door Dr. B.A.J. Giesendorf.

Congressen/bijeenkomsten

De commissie organiseerde het wetenschappelijk programma tijdens het 52^e congres van de NVKC op 8 april te Lunteren met als thema "Biotransformatie en polymorfisme: nieuwe ontwikkelingen in de klinische chemie". Sprekers waren prof. dr. F.A. de Wolff (Farmacogenetica in historisch perspectief), dr. F.A.J.T.M. van den Berg (Farmacogenetica van vandaag: cytochrom P450 typering), dr. J.A. van der Weide (Geno-typering bij psychiatrische behandeling: is het echt bruikbaar?), ir. M.A.M. Wenker (Genetisch polymorfisme en chronische toxische encefalopathie), dr. R.N.H. Schaik (Cytochrom P450 polymorfisme: toepassing in de oncologie) en dr. A. Rijnders (Farmacogenetica in de toekomst). Ook gaf dr. J. Meijerink als winnaar van de nationale IFCC/AVL Award een voordracht getiteld "Kwantificering van residuale ziekte bij hematologische maligniteiten".

Prof. F.A. de Wolff organiseerde tijdens de IFCC-Worldlab conferentie in Florence een workshop met als thema "Nieuwe ontwikkelingen in immunochemische technologieën".

Internationale contacten

Er werden adviezen opgesteld voor de kandidatuur van NVKC leden voor:

Associate lidmaatschap van de IFCC werkgroep betreffende microtechnologie

Associate lidmaatschap van de IFCC commissie betreffende standaardisatie van stollingstesten

Associate lidmaatschap van de IFCC werkgroep betreffende patiënt- en monsteridentificatie

Prijzen

Een subcommissie selecteerde uit zeven voorgestelde kandidaten twee gelijkwaardige winnaars van de Orthoprijs 1999, en wel dr. C. Cobbaert-Boersma (Ziekenhuis De Baronie te Breda) en dr. N. Verhoeven (Academisch Ziekenhuis van de Vrije Universiteit te Amsterdam).

Tijdens het 52^e NVKC congres werden posterprijzen uitgereikt aan dr. R.M.F. Wever et al. (Universitair Medisch Centrum Utrecht) voor de poster getiteld "Stikstofoxide is verminderd in patiënten met chronisch nierfalen", aan dr. A.B. Mulder et al. (Medisch Spectrum Twente te Enschede) voor de poster getiteld "De rol van genetisch polymorfisme van het cytochrom CYP2D6 bij de metabole afbraak van Simvastatine" en aan dr. H.H.M. Eidhof et al. (Twenteborg Ziekenhuis te Almelo) voor de poster getiteld "Screening op B-cel maligniteiten bij patiënten > 40 jaar".

Overleg met NVKC bestuur

De commissie voerde op 6 oktober overleg met het NVKC bestuur over de voornaamste activiteiten van de commissie in 1999, het wetenschappelijk onderzoek in perifere ziekenhuizen, de werkgemeenschap Klinische Chemie, het 53^e voorjaarscongres en de samenstelling van de commissie en de geplande activiteiten voor 2000.

Publicaties

In het Nederlands Tijdschrift voor Geneeskunde van 18 december 1999 werden 10 geselecteerde abstracts van het 52^e NVKC congres gepubliceerd in de vorm van een verenigingsverslag.

Werkgemeenschap Klinische chemie

De Werkgemeenschap heeft in 1999 een belangrijk deel van het wetenschappelijk programma in de Voorjaarsvergadering van de NVKC op 9 april ingevuld. Vanuit verschillende onderzoeksgroepen werden de genetische aspecten van de variabiliteit in de expressie van enzymen van het Cytochrom P450 systeem en van de glutathion-S-transferases belicht in het symposium "Biotransformatie en polymorfisme; nieuwe ontwikkelingen in de klinische chemie". De bijdragen van de sprekers zijn vervolgens verschenen in het juli-nummer van het Nederlands Tijdschrift voor Klinische Chemie. Vanwege het uitblijven van een tastbaar perspectief op financiële middelen voor onderzoeksondersteuning is in het overleg van de wetenschapscommissie met het Bestuur van de vereniging andermaal gesproken over de richting waarin de Werkgemeenschap zich verder zou kunnen ontwikkelen. De wetenschapscommissie heeft zich uitgesproken voor voortzetting van de werkgemeenschap omdat er naar haar mening behoefte bestaat aan een forum voor uitwisseling van kennis en ervaring tussen klinisch chemische onderzoeksgroepen. Zij heeft daartoe besloten tot het organiseren van een volgende wetenschappelijke vergadering voor leden van de Werkgemeenschap op 24 februari 2000.

Werkgroep Endocrinologie

De werkgroep Endocrinologie organiseerde onder grote belangstelling op 27 mei in het UMC Utrecht een PAOKC-cursus, getiteld: "Strategieën voor diagnostiek en follow-up in de endocrinologie". Het Medisch Spectrum Twente organiseerde op 10 december ter gelegenheid van het vijfjarig bestaan van haar hypofyse team een symposium getiteld "Hypofyse tumoren: een multidisciplinaire benadering", onder auspiciën van de werkgroep Endocrinologie NVKC, de Nederlandse Vereniging van Neurochirurgen en de Nederlandse Vereniging voor Endocrinologie. Voor het komende jaar bereidt de werkgroep een technisch-analytisch gerichte werkmiddag over endocrinologische laboratoriumdiagnostiek voor.

Werkgroep Moleculair Biologische Diagnostiek

Een groep van 60 belangstellenden ontvangt periodiek bericht over de activiteiten van de WMBD. In genoemde periode is een thema-ochtend gehouden, heeft de kerngroep 3 maal vergaderd en is een beleidsnotitie "Moleculaire Diagnostiek" geschreven. Deze notitie is op de najaarsvergadering van de NVKC besproken. Op verzoek van het bestuur van de NVKC en na het horen van de leden is de WMBD doende richtlijnen in dezen op te stellen.

De thema-ochtend is gehouden op 29 oktober met als onderwerp: "Nieuwe ontwikkelingen bij DNA-diagnostiek". Sprekers waren drs. A. Martens (De TRAP-assay in het kader van de telomerase activi-

teitsmeting), dr. B. van den Heuvel (Internet en moleculair genetische diagnostiek), dhr. L. van de Locht (Gebruik van smeltcurves voor de detectie van puntmutaties) en drs. A. Martens (Resultaten van kwaliteitscontrole rondzendingen).

In het verslagjaar werd twee maal een rondzending ten behoeve van kwaliteitscontrole georganiseerd. Hieraan namen gemiddeld ruim 30 instellingen deel. Naast de gebruikelijke testen op factor V Leiden, factor II mutatie, HLA B27, Apo E en HCC was er ook een "technische" rondzending. Hierbij werden vragen gesteld over de manier van werken op een DNA-laboratorium.

Dr. H. Storm heeft tijdens het IFCC congres in Florence een vergadering bijgewoond van de IFCC committee on Molecular Biology Techniques. In deze vergadering zijn afspraken gemaakt over een te houden internationale enquête over het gebruik van moleculair biologische technieken. Ook wij zullen hierin participeren.

Werkgroep Tumormerkers

In het verslagjaar zijn geen mutaties opgetreden in de samenstelling van de werkgroep. De werkgroep heeft zich, in het tiende jaar van haar bestaan, bezonnen op de oorspronkelijke doelstellingen en geconstateerd dat het met name goed gegaan is met de voorlichtende taak, hetgeen tot uiting is gekomen in de orga-

nisatie van symposia, het verzorgen van publicaties, het mede organiseren van PAOKC bijeenkomsten en de bijdrage aan het Diagnostisch Kompas. Ook aan het opzetten van een speciale tumormarkerronde in de LWBA heeft de werkgroep fors bijgedragen. Slechts de samenwerking met de industrie heeft niet de intensiteit bereikt die bij de oprichting van de werkgroep werd voorzien. De werkgroep heeft besloten om zich voor de toekomst vooral met de voorlichtende taak bezig te blijven houden.

In 1999 is het overleg met de Raad voor Gezondheidsonderzoek over een strategie om het gebruik van tumormarkers te optimaliseren, dat eerder zonder resultaat was gebleven, weer opgepakt, mede naar aanleiding van het in 1999 door de raad aan de minister uitgebrachte advies "Medical Technology Assessment".

Voorts werd, in nauwe samenwerking met de VHL, de PAOKC cursus over tumormarkers bij hematologische maligniteiten georganiseerd.

Voor 2000 staat o.a. op het programma een symposium over "Tumormarkers en Gynaecologische Maligniteiten", dat in samenwerking met de Werkgroep Oncologische Gynaecologie van de Nederlandse Vereniging voor Obstetrie en Gynaecologie wordt georganiseerd. Dit symposium was oorspronkelijk voor 1999 gepland, maar dit voornemen kon wegens omstandigheden helaas niet worden uitgevoerd.